

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Social- og Indenrigsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 26. oktober 2015
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Christina Hjeresen
Sagsnr.: 2015-0032/36-0002
Dok.: 1711334

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 40 (Alm. del), som Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. august 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Søren Pind

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 40 (Alm. del) fra Folketingets Social- og Indenrigsudvalg:

”Ministeren bedes redegøre for hvorvidt reglerne i Danske Lov, 3-19-2, fra 15. april 1683, skal forstås således i forhold en hjælpers kørsel som chauffør med et barn eller en voksen person med et handicap, at det til enhver tid er arbejdsgiveren, der er ansvarlig for og erstatningspligtig for skader, der sker på bilen, personen eller tredjepart, samt hvorvidt arbejdsgiverforpligtelsen går forud for en eventuel kaskoforsikring, og om det gør nogen forskel, om hjælperen anvender sin egen bil eller den pågældende persons bil (typisk en handicapbil).”

Svar:

1. Indledning

Justitsministeriet har forstået spørgsmålet som vedrørende situationer, hvor en privat person, der som følge af handicap hos personen selv eller personens barn, antager en hjælper til at køre for sig, og hvor der i forbindelse med kørslen med hjælperen som chauffør sker skade på enten den handicappede person, på den bil, der køres i, eller på tredjemands ejendom eller person.

2. Regelgrundlaget

2.1. Danske Lov 3-19-2 indeholder dansk rets almindelige regel om det såkaldte principalansvar. Det følger af bestemmelsen, at en principal, dvs. en arbejdsgiver, hæfter for de skader, som arbejdsgiverens ansatte under udførelsen af arbejdet forvolder hos tredjemand.

Den ansvarlige arbejdsgiver efter Danske Lov 3-19-2 er den, for hvem arbejdet udføres. Både private personer, virksomheder og offentlige myndigheder kan således ifalde principalansvar. Det er ikke en betingelse, at der er tale om et lønmodtagerforhold, men arbejdstageren skal stå i et vist underordningsforhold til arbejdsgiveren, for at Danske Lov 3-19-2 finder anvendelse.

Det er en betingelse for ansvar efter Danske Lov 3-19-2, at arbejdstageren gennem handling eller undladelse har handlet culpøst, dvs. ansvarspådragende, i relation til den indtrufne skade. Arbejdsgiverens ansvar er derimod uafhængigt af, om arbejdsgiveren selv har handlet culpøst.

Hvis arbejdstageren derimod udelukkende kan gøres ansvarlig på objektive grundlag og således ikke har handlet culpøst, er arbejdsgiveren ikke erstatningsansvarlig i medfør af Danske Lov 3-19-2.

Det er endvidere en betingelse, at skaden er forvoldt af arbejdstageren under udførelsen af arbejdet. Dvs. arbejdsgiveren bliver ikke ansvarlig for arbejdstagerens rent private handlinger. Arbejdsgiveren hæfter endvidere ikke for skader forvoldt ved arbejdstagerens abnorme handlinger under arbejdets udførelse, f.eks. vold eller tyveri.

2.2. Erstatningsansvarslovens §§ 19-22 regulerer erstatningsansvar for skader, der er dækket af forsikring.

Efter erstatningsansvarslovens § 19, stk. 1, er der ikke erstatningsansvar i det omfang en skade er dækket af en tings- eller en driftstabsforsikring. Dette gælder både for erstatningsansvar på almindeligt culpgrundlag og erstatningsansvar, der ifaldes på strengere grundlag, f.eks. arbejdsgiveransvar efter Danske Lov 3-19-2. Sidstnævnte situation vil dog som oftest være omfattet af erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2, nr. 2. Efter denne bestemmelse gælder reglen i stk. 1 om ansvarsfritagelse ikke, hvis skaden er forvoldt ved udøvelse af offentlig eller erhvervsmæssig virksomhed eller virksomhed, der kan ligestilles hermed. Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2, nr. 2, omfatter således som udgangspunkt al virksomhed, for hvilken der gælder principalansvar efter Danske Lov 3-19-2.

Udgangspunktet er således, at arbejdsgiverens erstatningsansvar efter Danske Lov 3-19-2 ikke bortfalder, selvom skaden er omfattet af en tingsforsikring, jf. erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2, nr. 2.

I forhold til erstatningsansvar, der er omhandlet i færdselslovens regler om ansvar for motordrevne køretøjer, eller som i øvrigt er dækket af den for køretøjet lovpligtige ansvarsforsikring, finder erstatningsansvarslovens § 19 ikke anvendelse, jf. erstatningsansvarslovens § 21, nr. 1.

2.3. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen anmodet Transport- og Bygningsministeriet om et bidrag vedrørende færdselslovens regler om ansvar for motordrevne køretøjer. Transport- og Bygningsministeriet har oplyst følgende:

”Færdselslovens regler om erstatning og forsikring fremgår af færdselslovens kapitel 16.

Det følger af § 101, stk. 1, at den, der er ansvarlig for et motordrevet køretøj, skal erstatte skader, som køretøjet volder ved færdselsuheld eller ved eksplosion eller brand, der hidrører fra brændstofanlæg i køretøjet.

Det følger endvidere af § 101, stk. 2, at erstatning for personskade eller tab af forsørger kan nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte eller afdøde forsætligt har medvirket til skaden. Erstatningen kan endvidere nedsættes og i særlige tilfælde bortfalde, hvis skadelidte eller afdøde ved grov uagtsomhed har medvirket til skaden. Erstatningen for tingsskade kan nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte forsætligt eller uagtsomt har medvirket til skaden.

Såfremt et motordrevet køretøj volder skade på anden måde end nævnt i § 101, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for køretøjet, betale erstatning efter lovgivningens almindelige regler, jf. § 102.

Erstatningsansvaret efter § 101 og 102 påhviler den ejer eller bruger, der benytter køretøjet eller lader det benytte. Føreren er erstatningsansvarlig efter lovgivningens almindelige regler, jf. § 104, stk. 1 og 2.

Endelig følger det af § 105, stk. 1, 1. pkt., at krav om erstatning for skader forvoldt af motordrevne køretøjer skal være dækket af en forsikring i et ansvarsforsikringsselskab, der har Finanstilsynets tilladelse (koncession) til at drive forsikringsvirksomhed.

Motordrevne køretøjer, der tilhører staten eller en kommune, er dog undtaget fra forsikringspligten efter § 105. Den danske stat eller den kommune, der ejer et køretøj, der ikke er forsikret, hæfter for erstatning i samme omfang som et forsikringsselskab, i hvilke der er tegnet ansvarsforsikring efter § 105, jf. § 109, stk. 3.

Det bemærkes, at færdselsloven ikke indeholder regler om øvrige bilforsikringer, herunder kaskoforsikring.”

3. Skade på tredjemands person og ejendele

Som det fremgår af bidraget fra Transport- og Bygningsministeriet, er erstatningsansvaret efter færdselslovens § 101, stk. 1, et ansvar på objektivi grundlag, dvs. ejeren eller brugeren af køretøjet er ansvarlig for skader omfattet af § 101, stk. 1, uanset om vedkommende har handlet culpøst eller ej.

Danske Lov 3-19-2 finder som nævnt ikke anvendelse, hvis arbejdstageren udelukkende kan gøres ansvarlig på objektivet grundlag. Erstatningsansvaret for skader på tredjemands person eller ejendele, der forvoldes ved færdselsuheld af den bil, som handicaphjælperen kører som chauffør for en arbejdsgiver, vil således, såfremt hjælperen ikke har handlet culpøst, skulle afgøres efter færdselslovens § 101, stk. 1, og ikke efter principalansvar i Danske Lov 3-19-2.

Erstatningsansvaret efter færdselslovens § 101 og 102 påhviler den ejer eller bruger, der benytter køretøjet eller lader det benytte. En fører af bilen, som ikke er ejer eller selvstændig bruger af bilen, vil alene være erstatningsansvarlig efter lovgivningens almindelige regler, jf. færdselslovens § 104, dvs. hvis føreren har handlet culpøst.

Hvorvidt bilen, der forårsager skaden, ejes af hjælperen (chaufføren) eller af den handicappede person (arbejdsgiveren), vil således være afgørende for, hvem der ifalder det objektive erstatningsansvar efter færdselslovens regler.

Hvis bilen ejes af arbejdsgiveren, vil denne således være erstatningsansvarlig på objektivet grundlag for skader i medfør af færdselslovens § 101. Hvis bilen ejes af chaufføren, vil denne blive erstatningsansvarlig på objektivet grundlag for skader i medfør af færdselslovens § 101.

Hvis chaufføren alene er fører af bilen og forårsager skade ved en culpøs handling, vil arbejdsgiveren kunne blive erstatningsansvarlig efter Danske Lov 3-19-2, hvis arbejdsgiveren ikke er ejer af bilen. Endvidere vil chaufføren kunne ifalde erstatningsansvar for sin culpøse handling i medfør af færdselslovens § 104.

Der vil således kunne opstå situationer, hvor flere personer bliver solidarisk ansvarlige for den samme skade. Føreren/arbejdstageren vil således kunne være ansvarlig efter den almindelige culporegel, mens ejeren af bilen er objektivet ansvarlig efter færdselslovens § 101, og arbejdsgiveren, hvis denne ikke er den samme som bilens ejer, kan være ansvarlig efter principalansvaret i Danske Lov 3-19-2.

4. Skade på bilens ejer/bruger og dennes genstande

Skader på bilens ejers/brugers person og ejendele er ikke omfattet af færdselslovens objektive ansvar. Dvs. sådanne skader vil ikke kunne kræves dækket af bilens ansvarsforsikring.

I det omfang, der er en skadevolder, der har handlet culpøst, f.eks. en fører af bilen, vil denne kunne være erstatningsansvarlig efter de almindelige erstatningsretlige regler for skader på ejerens/brugers person og ejendele. Såfremt der er tegnet tingsforsikring (kaskoforsikring) på den skadede bil, vil en skade på bilen efter omstændighederne kunne være dækket heraf.

5. Kaskoforsikring og forholdet til Danske Lov 3-19-2

En kaskoforsikring er en tingsforsikring på et køretøj. Som anført oven for under pkt. 1.2.2 følger det af erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2, nr. 2, at arbejdsgiverens erstatningsansvar efter Danske Lov 3-19-2 ikke bortfalder, selvom skaden er omfattet af en tingsforsikring.

Skade på et køretøj, der er sket som følge af en arbejdstagers culpøse adfærd som led i tjenesten, vil således som udgangspunkt kunne kræves erstattet af skadevolderens arbejdsgiver i medfør af Danske Lov 3-19-2, selvom skaden på køretøjet er dækket af en kaskoforsikring.